

§ 115 Utvärdering av konfirmandarbetet

KJELL PETERSSON:

Ordförande och kyrkomötesdeltagare! Jag är en av motionärerna i denna fråga. Vår avsikt som motionärer var att fokusera på konfirmandarbetet. Tyvärr är det så att vi är inne i en negativ spiral med färre och färre som låter sig konfirmeras. I dag är det 34 000. I det häfte som vi fick förra kyrkomötesveckan med prognoser för 2019 står det att det då skulle vara 22 000. I vilket fall som helst tackar vi Gud för alla dessa som kommer och önskar dem det allra bästa med att komma fram till en personlig tro på Jesus Kristus och till en regelbunden kyrkogång.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om att det är viktigt att ta till vara de erfarenheter som ungdomarna kommer med i konfirmandarbetet. Däremot är jag lite förvånad över skrivningen att de menar att målsättningen med konfirmandarbetet är bredare än den som vi angav i motionen och som jag nyss nämnde. Det skulle då vara att utforska och pröva kristen tro och bli förtrogen med gudstjänst och andakt. I en första läsning av det som utskottet säger uppfattar jag det som samma sak som att komma till tro och delta i ett regelbundet gudstjänstliv. Om det är något bredare än att komma till personlig tro och fira gudstjänst regelbundet, undrar jag verkligen vad det är för något. En kristen livshållning, en levande tro och regelbunden gudstjänst ger ju vida horisonter och ett livsinnehåll som inte går att utforska under en enda livstid. Det kanske är ett olycksfall i arbetet.

Jag har inget yrkande utan tackar för den uppmärksamhet som motion 2010:46 har väckt och i synnerhet för den intressanta recit som gjordes när det gällde studier av konfirmandarbetet. Tack så mycket.

BERTH LÖNDAHL:

Fru ordförande, ärade biskopar och kyrkomötesledamöter! I motsats till motionären vill jag yrka bifall till motion 2010:46.

Konfirmandundervisningen tillhör något av det viktigaste vi kan syssla med i Svenska kyrkan. Den är viktig, därför att den gör det sannolikt att en större andel av dem som konfirmeras stannar kvar som medlemmar i Svenska kyrkan än av dem som inte konfirmeras. Den är viktig därför att den förmedlar goda värderingar och hjälper fram till en personlig mognad. Framför allt ur kyrkans synvinkel är den viktig, därför att den också ger en större chans till att bli en aktiv kristen i ett kristet liv och ett gudstjänstfirande. Därför är de som konfirmeras framför allt de som också bygger framtidens församlingar.

Kontinuerligt sker det en utvärdering av konfirmandarbetet. Den visar på kontinuerliga minskningar, det förs årlig statistik och hela tiden visar denna utvärdering att det minskar och minskar och minskar. I några fall ser man att man lyckas förändra trenden, att det finns enstaka församlingar eller enstaka sammanhang där antalet som konfirmeras ökar. Då måste det vara angeläget att se efter hur det fungerar i de sammanhangen. Varför ökar antalet konfirmander där? Vilka effekter har den konfirmandundervisning som de har mött?

Om vi lever i en kyrka som har minskande gudstjänstsidfror borde man också ta det på allvar på ett sådant sätt att man utvärderar konfirmandundervisningen. Att man fem år, tio år, tjugo år efter det att någon har konfirmerats tittar på hela konfirmandgrupper för att se hur det gick sedan. Hur påverkade konfirmandtiden din närvaro i kyrkan? Vilken betydelse fick den och ledde den till ett gudstjänstliv eller ej? Man kan också vända på det. Det skulle också vara spännande att ställa frågor till dem som i dag är aktiva i kyrkan, som firar gudstjänst regelbundet, för att genom dem få veta vad konfirmandundervisningen betydde. Då tror jag att

man också kan se efter vilka modeller och vilka miljöer som bär frukt på ett sådant sätt att det leder till ett aktivt gudstjänstfirande, en medveten tro och kanske en levande bekännelse till Herren Jesus Kristus.

Därför yrkar jag bifall till motion 2010:46.

ANN-SOFIE NELSTRAND:

Fru ordförande, vänner i Kyrkomötet! Jag ska börja med att yrka bifall till utskottets hemställan. Utskottet föreslår alltså avslag på motion 2010:46. Vi delar motionärens uppfattning om att det är väldigt viktigt att ta till vara de människor som konfirmeras i Svenska kyrkan och de erfarenheter som de gör. Konfirmanderna och konfirmationen är oerhört viktiga för Svenska kyrkan. På ett mycket förtjänstfullt sätt redovisas i betänkandet de olika forskningsprojekt som har gjorts och också görs i Svenska kyrkan om konfirmationen. Det är med hänsyn taget till det arbetet som vi föreslår ett avslag på motionen.

Konfirmationen har blivit föremål för mycket utredning och jag kan själv tänka att det också är viktigt att lära sig av de slutsatser som har dragits från de studierna. Sedan har här i debatten också lyfts fram den skrivning som finns i vårt betänkande, där vi skriver att målsättningen med konfirmandarbetet dock är bredare än den som motionärerna anger. Jag vill poängtera att den skrivningen till viss del är det som anges i motionen, men också andra saker. Det är inte så att vi skriver att det som motionärerna anför inte är viktigt. Vi skriver att det också finns andra saker som är viktiga.

Jag skulle vilja dela med mig av ett par ord som jag fick av en väldigt klok kollega här i Kyrkomötet under lunchen, när vi diskuterade detta med konfirmation. Hon sa att vi aldrig kan veta om eller när en människa kommer till tro. Under tiden får vi bespisa och omfamna. Jag tycker man gör det väldigt enkelt för sig när man tänker att man lätt kan undersöka om konfirmation leder till att man tror eller inte tror, om man går i kyrkan eller inte går i kyrkan. För mig är det mycket mer komplext och mycket svårare än så. Jag tror inte att man bara kan delas in i att antingen tro eller inte tro efter att ha blivit ställd inför en sådan fråga. Jag tror helt enkelt att det är mer komplext än så. De ungdomar som söker sig till kyrkan för att konfirmeras vill vi ge så mycket. Även om det är så att de inte kommer till en kristen tro tycker jag inte det har varit något misslyckande. Då kan vi säkert ha gett dem andra saker och de har kanske också har fått en möjlighet att lära känna kyrkan.

Bifall till utskottets hemställan.

BERTH LÖNDAHL (REPLIK):

Att definiera tron och när tron är levande är nog inte så enkelt, det håller jag med Ann-Sofie om. Visst är det så. Samtidigt tror jag att man inte heller får falla undan och säga att man inte alls kan veta någonting om det som inte låter sig definieras. Den utvärdering som man behöver göra är nästan alltid gjord väldigt kort tid efter. Det är några gjorda och det finns en del forskning, men det som skulle vara spännande att se är vad som har hänt fem år efter, tio år efter, femton år efter. Vad är det för frön som sås, i vilka miljöer händer detta och efter vilka modeller har man arbetat? Det skulle vara ett utmärkt redskap för alla oss som arbetar med konfirmander i storstäder och i glesbygd. Det är ett redskap vi behöver för att fundera vidare kring hur vi gör. Hur ska vi fortsätta med detta?

MARGIT BORGSTRÖM:

Fru ordförande! Vad roligt att få vara med i den här samlingen. Det är första gången för mig och det är väldigt mycket nytt och spännande. Detta med konfirmandundervisning och en utvärdering av den behövs verkligen. Jag är jätteglad att det har blivit en annan ordning nu än då jag gick i min konfirmandundervisning. Jag har inget yrkande.

När jag gick där blev jag väldigt tänd för Jesus. Jag var mycket intresserad av allt vad kyrkan hade sagt, vad prästen hade sagt och vad min konfirmandlärare hade sagt. Ett helt år efter det gick jag i kyrkan, men det var bara det att jag satt ensam på min bänk. Jag hoppades att någon skulle prata med mig, men ingen pratade med mig på ett helt år. Då slutade jag gå i kyrkan. Jag fann Jesus ändå lite senare, men många år var förspild tid för mig därför att ingen brydde sig.

Jag hoppas att det inte är så i kyrkan i dag att vi är nonchalanta mot dessa ungdomar. Vi vill verkligen se en utvärdering, men inte en som fokuserar på en massa verksamhet för att ungdomarna ska komma på olika aktiviteter. Vad man behöver i detta läge då trosfrågorna verkligen har dykt upp i ens liv, är att få prata. Då ska vi se vikten av att äldre människor som har större erfarenhet också finns till hands för de unga. De kan sitta ner och prata om trosfrågorna och ge dem nycklar till livet. En 14-åring behöver nycklar till livet, precis det här som tron ger. De behöver trygghet och de behöver en fasthet, inte en massa aktiviteter utan en levande tro på Jesus. Har man sökt en konfirmandundervisning har man också en längtan efter att få gemenskap med Gud och med andra kristna. Låt oss vara noga i utvärderingarna som ska göras. Låt oss ge ungdomarna det de längtar efter. Fråga efter deras längtan, bed med dem, tala med dem och utrusta dem för kommande dagar. Tack för ordet.

NIKLAS GRAHN:

Ordförande, ledamöter! I betänkandet redovisas ett antal studier som har ägt rum eller som pågår just nu av konfirmandarbetet. Av dessa studier vet vi ganska väl vad det är som faktiskt har betydelse för ett kvalitativt konfirmandarbete, i varje fall enligt den målsättning som finns i Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbetet. Om man tar del av dessa studier är det gott att kunna konstatera, att det framför allt handlar om frågor som vi själva äger. Jag tänker presentera fyra sådana.

Den första är antal lägerdygn. Vi vet att antalet lägerdygn har betydelse för ett kvalitativt konfirmandarbete. Ju fler sådana en konfirmand får vara med om desto bättre förutsättningar finns det för process, för metodik och för relation. Vi vet också av våra studier att gudstjänstupplevelsen har betydelse. Våra konfirmander deltar i ett konfirmandarbete, där vi har möjligheter att arbeta med gudstjänst och låta konfirmanderna vara med och utveckla gudstjänst. Man skulle kunna säga att konfirmandarbetet kan vara ett liturgiskt gym. Den tredje punkten handlar om unga konfirmandledare. Vi vet att förekomsten av unga ledare i konfirmandarbetet ger ett ungt perspektiv. De tjänar som förebilder och det är också unga, frivilliga som rustas för uppdrag i kyrkan. Detta har betydelse också för konfirmandernas upplevelse av sin konfirmandtid. Det fjärde är eldsjälarna. Ungdomarna som finns i konfirmandarbetet behöver möta medarbetare som brinner och som kan gestalta kärlek och relation till konfirmanderna.

Problemet är inte att vi inte vet. Problemet enligt min uppfattning är att vi inte drar konsekvenserna av det vi vet. Det behöver vi utveckla. Jag har inget yrkande men hoppas på att vi kan dra konsekvenserna av det vi vet.

ANDERS ÅKERLUND:

Fru ordförande, biskopar, ledamöter och åhörare! Jag begärde ordet alldeles nyss med anledning av att flera talare har varit inne på frågan omkring det som står i utskottets övervägande: "Målsättningen med konfirmandarbetet är dock bredare än den som motionärerna anger."

När vi skrev ordningen för konfirmation i ett långt tidigare kyrkomöte, fick Gudstjänstutskottet i uppgift att försöka formulera vad man gör i konfirmationen utöver dopet och vad man säger till ungdomar. Då handlar det naturligtvis just om det som Margit Borgström varit framme och berättat om, Kristusupplevelsen och gudstjänstupplevelsen. Det är också som en resurs för ett vidare perspektiv att vara medarbetare i Guds rike och också att få rustas för ett liv. Vad säger man till en ungdomsvärld? Själv satt jag i en underkommitté i en korridor tillsammans med några andra och formulerade en sorts sändningsord till konfirmanderna. Det var tre månader efter min sons död i 21-årsåldern, med astmaanfall och drogproblematik i botten. Vad säger man till ungdomsvärlden i dag? Vi formulerade det här. "Kära vänner, ni tillhör Jesus Kristus. Han kallade er att vara medarbetare i Guds rike och göra hans vilja synlig i världen. Inför en okänd framtid är ni omslutna av Kristi kärlek och församlingens förböner. Gud sviker aldrig. I Guds ord, bönen och nattvarden får ni stöd i er livsvandring. Lev öppna för Guds ande så att ni varje dag, hur ni än har det, tar emot vägledning och hopp. Amen."

Detta är också ett sätt att förklara en vidare mening. Tack för ordet.